

การอยู่กินฉันสามีภรรยาโดยไม่มีภาระจดทะเบียนสมรส

นางสาวอัยสียา อภิชาติชัยกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974 - 569 - 158 - 5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014186

11/2/11 09:09

UNMARRIED COHABITATION

Miss Achaleya Apivanishgul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

ISBN 974 - 569 - 158 - 5

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การอยู่กินฉันสามีภริยา โดยไม่มีการจดทะเบียนสมรส
โดย	นางสาวอัชฌิยา อภิวัฒนชัยกุล
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ประสพสุข บุญเตย รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวทย์

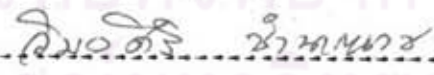
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

----- คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภิรมย์)

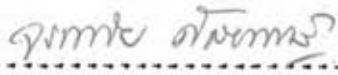
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

----- ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุผาดิต เกตล้มเกียรติ)

----- กรรมการ
(อาจารย์ประสพสุข บุญเตย)

----- กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิมลศิริ ชำนาญเวทย์)

----- กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชำนาญวิทย์ ยอดสมณี)

----- กรรมการ
(อาจารย์ จรณชัย ศัลยพงศ์)

ชยลียา อภิวณิชกุล : การอยู่กินฉันสามีภรรยา โดยไม่มีการจดทะเบียนสมรส (UNMARRIED COHABITATION) อ.ที่ปรึกษา : อ.ประสพสุข บุญเดช และ รศ.วิมลศิริ ชำนาญเวช, 144 หน้า.

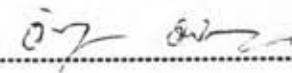
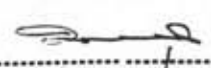
วิทยานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ สิทธิ และหน้าที่ ทั้งในทางส่วนตัวและทรัพย์สินของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภรรยา โดยไม่มีการจดทะเบียนสมรสตามระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่าง ๆ และหาแนวทางในการพัฒนาและปรับบทกฎหมายเพื่อให้อาศัยความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าว

ผลการศึกษาลู่ไปได้ว่า กฎหมายไทยยังมีปัญหาคอขวดที่ให้การรับรอง และคุ้มครองความสัมพันธ์ สิทธิ และหน้าที่ของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภรรยา โดยไม่มีการจดทะเบียนสมรสไว้โดยตรงดังเช่นชายหญิงที่สมรสตามกฎหมายได้รับ ในขณะที่ต่างประเทศได้มีการปรับบทกฎหมายครอบครัวและการสมรสที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่มีการสมรสตามกฎหมายให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้อยู่กินร่วมกันฉันสามีภรรยา โดยไม่มีการจดทะเบียนสมรสได้ตามสมควร

อย่างไรก็ตาม ประเทศที่มีแนวโน้มในการยอมรับและให้สิทธิแก่ชายหญิงที่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภรรยา โดยไม่มีการจดทะเบียนสมรสส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) และประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งเน้นระบบการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวโดยเคร่งครัด และการหย่าร้างทำได้โดยยาก ต่างกับสังคมไทยซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) และคนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธที่มิได้เน้นระบบการสมรสแบบผัวเดียวเมียเดียวโดยเคร่งครัด ดังนั้นการที่จะนำกฎหมายและแนวโน้มการแก้ไขกฎหมายของประเทศเหล่านั้นมาปรับใช้ในประเทศไทยย่อมไม่เหมาะสมเพราะมีสภาพสังคมที่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ACHALEYA APIVANISHGUL : UNMARRIED COHABITATION.. THESIS ADVISOR :
MR.PRASOOSOOK BOONDECH AND ASSO. PROF.VIMOLSIRI CHUMNANVECH .
144 PP.

The objectives of the thesis are to study the relationship, rights and duties of unmarried cohabitants in the context of the Thai legal system and the legal systems of some major countries. The result of the studies will contribute to the development and the modification of the Thai Family and Succession Laws as appropriate.

The studies reveals that there is no concise provision in the Thai Laws acknowledging the existence of the unmarried couples. This is not the case in the law of some major countries. In these countries quite a number of Family and succession Laws are applied to the De Facto marriage.

The studies further reveals that countries of latter cases are mostly, Common Law countries. The people in these countries are Christian and severely monogamy. In these countries, it is difficulty for the married to divorce. Thailand is a Civil Law country, the majority of people are Buddhist and polygamy is not uncommon. It is therefore inappropriate to apply the law and the practice of those countries acknowledging the unmarried cohabitant into the Thai legal system.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา Law
สาขาวิชา Law
ปีการศึกษา 1987

ลายมือชื่อนิสิต *Achaleya Apivanishgul*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

การที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนหลักสูตรชั้นปริญญานิติศาสตร์
มหาบัณฑิต นอกเวลาราชการ ทำให้ข้าพเจ้าซึ่งต้องปฏิบัติราชการในเวลาปกติได้มีโอกาสเข้า
รับการศึกษา ซึ่งขอขอบคุณผู้เริ่มให้มีการเปิดสอนมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบคุณคณาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ทางกฎหมาย
ในระดับสูงแก่ข้าพเจ้า และโดยเฉพาะ อาจารย์ ประสิทธิ์ ฤทธิเดช และรองศาสตราจารย์
วิมลศิริ ชำนาญเวช ที่ได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำในการจัดทำ
วิทยานิพนธ์ทั้งในด้านวิชาการ แนวความคิด และกำลังใจ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขจนทำให้
วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งนับเป็นพระคุณยิ่ง

สุดท้ายนี้ต้องขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือให้การจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จทุกท่าน

ชัชฌิยา อภาวิชัยกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ลุ่มผู้เรียนในการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2. บททั่วไปเกี่ยวกับการล้มรล	6
ความหมายของการล้มรล	6
วัตถุประสงค์ของการล้มรล	13
นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการล้มรล	14
ลักษณะทางกฎหมายของการล้มรล	24
3. การล้มรลตามกฎหมาย	29
วิวัฒนาการกฎหมายเกี่ยวกับการล้มรล	30
แบบของการล้มรลตามกฎหมาย	41
ผลแห่งการล้มรลตามกฎหมาย	51
4. การอยู่กินฉันสามีภริยาโดยไม่จดทะเบียนล้มรล	77
การอยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาโดยไม่มีการจดทะเบียนล้มรล	77
ถ้อยคำและความหมาย	78

บทที่

๗

หน้า

แนวความคิดเกี่ยวกับการอยู่กินฉันสามีภรรยา ในต่างประเทศ ..	81
แนวโน้มการอยู่กินฉันสามีภรรยา โดยไม่จดทะเบียนสมรส	84
มูลเหตุจูงใจในการอยู่กินฉันสามีภรรยา โดยไม่จดทะเบียน สมรส	86
ผลทางกฎหมายของการอยู่กินร่วมกันฉันสามีภรรยา โดยไม่ จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายไทย	90
ผลทางกฎหมายของการอยู่กินร่วมกันฉันสามีภรรยา โดยไม่ จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายต่างประเทศ	98
สรุปและวิเคราะห์	122
5. สรุปและข้อเสนอนะ	133
บรรณานุกรม	139
ประวัติผู้เขียน	144

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย